

Cornelis Douwes

MARITIEM MAGAZINE VAN DE VERENIGING VAN OUD-LEERLINGEN

NR 243 SEPTEMBER 2025

150
JAAR
MIWB

- Een nieuwe redacteur stelt zich voor
- Lidl bevoorraadt zichzelf
- Uitgebreid aandacht voor jubilerende HT
- Eigendomstructuren in de veerbootwereld

Intussen is de eerste HT-race al lang en breed nostalgie. Dat werd door de studenten die de race in de 'Houtman' roeiden nog eens onderstreept door de sloep weer in dezelfde kleuren terug te brengen als waarin ze die eerste keer de oversteek deed. Geweldig, en als hommage heb ik de 'Houtman' gebruikt op de trui voor alle HT-roeiërs van de zeevaartschool (foto 1).

Waar het sloeproeien eigenlijk allemaal mee begon: de praktijklessen van Gerrit van Leunen, en dan speciaal het roeien. Met een riem op de schouder van de sloepenloods naar de haven, roeien, en dezelfde weg terug. Ybo de Vries bracht het in beeld (foto 2).

Tussen de middag een klein uurtje vrij: tijd om even de zon op te zoeken (foto 3), en wat gekkigheid voor het internaat (foto 4) - je kunt niet altijd serieus zijn, toch?

Serieus was kapper Krakau wel. Op donderdagavond bezocht hij het internaat en werd, op aanwijzing van de officieren, geknipt (foto 5). Hier zit Elle Ellens op de stoel en wrijft Andries Bakker zich in de handen.

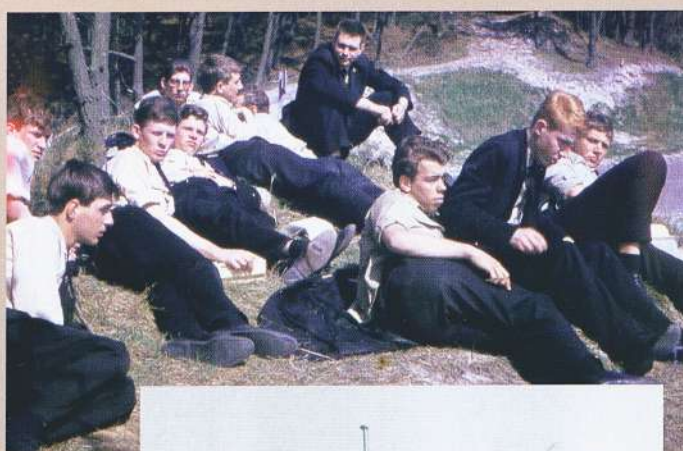
Tenslotte een foto aan boord van de 'Friesland'. Afgebeeld zijn Auke Bijlsma, Siemen de Jong, Ronald Boonstra en Arend Korf (foto 6).

①

②

③

④

⑥

⑤

50^e H-T race

HARLINGEN-TERSCHELLING
ROEIRACE

HT-memorie: herinneringen, gedachten, momenten en emoties

Ik roeide in 1954/1955 al in de sloepen 'Rijp' en 'Houtman'. In 1961 bracht ik als leraar Nautisch Praktijk de leerlingen van de zeevaartschool de techniek van het roeien in een sloep op zee bij, maar had absoluut geen interesse om het als sport te beoefenen. In 1975 was ik als lid van de organisatie Manifestatie '100 jaar zeevaartschool' aanwezig, toen in de vijf koppige commissie het verzoek van de teams OKA 18 en de WBS besproken werd: om als onderdeel van de festiviteiten van Harlingen naar Terschelling te roeien. Na een heftige en langdurige discussie besloot de voorzitter te gaan stemmen. Voor (moet kunnen): drie. Tegen (wordt een ramp): twee. Niemand kon in de verste verte bevroeden wat de toekomst zou brengen. Op zaterdag 21 juni 1975, omstreeks 09.00 uur, gingen de twee sloepen in Harlingen van start, om ca. vijf uur later enthousiast op Terschelling te worden ontvangen. De teams kregen een beker, de roeiers en stuurlieden een medaille en elk een handdruk van de burgemeester. Het doel was bereikt. Geschiedenis was geschreven. Een herhaling lag voor de hand.

En dus maakten in 1976 drie sloepen van de zeevaartschool, bemand door de OKA 18 en twee WBS-teams, de oversteek. Een jaar later kwam de Kustvaartschool uit Harlingen met hun sloep 'Oranje Nassau' de vloot versterken, terwijl ook het Maritiem Instituut De Ruyter uit Vlissingen een team richting Terschelling stuurde. De armada groeide gestaag: sloepen, volgboten en begeleidingsvaartuigen. De HT-roeitocht begon een fenomeen te worden. De sfeer van het evenement werkte aanstekelijk: feest in Harlingen, het uiterste geven op de route, feest op Terschelling. De zeevaartschool werd omgebouwd tot eetcafé. Honderden roei(st)ers genoten van een door het keuken-

bedrijf van de school bereide roeiersmaaltijd, geserveerd door de dames van Plattelandsvrouwen Terschelling.

In de eerste jaren werden de HT-zeilrace (georganiseerd door de Harlinger Watersport Vereniging) en de HT-roeirace op dezelfde dag gehouden. Zo kon het gebeuren dat de zeilers in een doldrumsituatie belandden, terwijl de roeiers daar geen hinder van ondervonden en Terschelling eerder bereikten dan de zeilers. Later werd de vrijdag na Hemelvaart de vaste startdatum. Geleidelijk veranderde het karakter in een wedstrijd: iedere sloep wilde eerder binnenkomen dan de voorliggende. Het was onvermijdelijk.

In 1986 werd de HT-sloepenroeirace, de HT-Reddingsloepen, barkassen, jollen, whalers, Houten, stalen of kunststof. Log, zwaar, groot, klein, rank. Acht, tien, twaalf of meer roeiers aan de riemen. Hoe kon je daar een gelijkwaardige race voor organiseren? Huiswerk dus. Het resultaat: het team dat per roeier het grootste vermogen leverde, werd winnaar. Om dat te kunnen bepalen, moest de weerstandscoefficiënt van de sloep in het water (de C-waarde) bekend zijn. Die werd gemeten met een sleepproef. In de haven van Terschelling werd een afstand op de kade uitgezet. De kracht in de sleepkabel waarmee de sloep werd gesleept, kon op een huis-tuin-en-keukenweegschaal worden afgelezen en de sleeptijd - zowel vóór als tegen de stroom - werd geklokt. Hieruit werden de gemiddelde snelheid door het water en de C-waarde afgeleid. Een enkele sloep kon zich niet vinden in het gebeuren. Een team zorgmedewerksters riep mij toe: "Wacht maar tot je in de Stilen komt." Ik neem aan dat zij daar inmiddels zelf wel gehuisvest zijn. Zelf loop ik er met een glimlach langs.

In een volgende fase werd de weegschaal afgevoerd door elektronische krachtopnemers. Tevens werd er nu gesleept met twee sleepkabels: één bevestigd aan de sloep, de ander aan een houten kegel waarvan de C-waarde bekend was. De

Maarten Harms tijdens zijn herinneringswoord

verhouding tussen de C-waarde van de sloep en die van de kegel kon nu direct worden bepaald uit de signalen van de twee krachtopnemers, waardoor de tijdsmeting overbodig werd. Met de jaren werd de meting steeds verfijnder.

Bij het varen op het Wad is het van groot belang dat de stuurman over de nodige kennis van de route beschikt. In Harlingen werd daarom een zeekaart verstrekt. Eén keer werd die geweigerd door een verontwaardigde stuurman; hij was bijna geboren op het Wad! Oké. Tot opluchting van de bemanning kon voorkomen worden dat hij de Vliesloot in plaats van het Schuitengat binnenliep. Een jaar later kwam zijn bemanning bij de aanmeldingspost met het verzoek "de zeekaart desnoods door zijn strot te duwen". Het was niet nodig!

Het getij speelt een doorslaggevende rol. De starttijd is dan ook zo vastgesteld dat het mogelijk moet zijn met de stroom mee naar het

Schuitengat te roeien, mits de stuurman over de nodige kennis van de route beschikt. Om de stroom mee te rekenen, werden op vaste plaatsen de passeertijden van de sloepen genoteerd. Een computer zorgde voor de uitslag. Het huiswerk was gedaan en vastgelegd in het HT-Sloepenreglement. Een team dat de ambitie had om mee te doen, kon een verzoek richten aan de HT-roecommissie, die, nadat was vastgesteld dat de sloep aan de eisen voldeed, het team uitnodigde om aan de start te verschijnen. Het is voorgekomen dat een in tranen zijnde moeder belde, omdat ze vergeten was het inschrijfformulier van het team van haar zoon op tijd op te sturen, met alle te vrezen gevolgen van dien. Uiteraard werd de huilende moeder getroost en heeft het team de haven van Terschelling weten te bereiken.

In 1982 kwam een verzoek binnen van een damesteam met een zesriem-sloep. Dit paste niet

in het veld van de herensloepen met acht of meer riemen; er was slechts één damesteam en de geschatte tijd, ongeveer een uur langzamer dan het laatst arriverende herenteam, vormde moverende redenen om het verzoek niet te honoreren. Wel werd aangegeven dat, zodra zich meer damesteams zouden aanmelden, de organisatie deelname in een damesklasse zou realiseren – wat uiteindelijk is gebeurd. Uiteraard hadden zij andere gedachten over het afwijzen van hun verzoek, maar ze kunnen er trots op zijn dat ze het sloeproeven voor dames op de kaart hebben gezet. Dat er jaarlijks tientallen damesteams van start gaan, spreekt voor zich.

Om te kunnen roeien, moet je over een sloep beschikken. Die kwamen overal vandaan; oude sloepen werden gerestaureerd. Toch dreigde er een tekort. In 1989 werd op de zeevaartschool door leraar Cees Kuiken en een aantal studenten een polyester 'whaler', de 'Cornelis Douwes', gebouwd. Dit werd een groot succes. Dit jaar is de 50ste sloep, de 'Kees Kuiken', in de vaart gekomen. De bouwer heeft deze sloep vijf jaar ter beschikking gesteld aan de Federatie Sloeproeien Nederland, die de sloep jaarlijks toewijst aan een vereniging die met sloeproeven wil beginnen. Kuiken-sloepen vormen de grootste eenheidsklasse in Nederland.

Het bepalen van de C-waarde is een fraudegevoelige aangelegenheid. En inderdaad, een team met ondeugende boys had een slimme manier bedacht om de C-waarde in hun voordeel te laten meten. Via de tamtam bereikte het gerucht echter de HT-commissie. De sloep werd in de gaten gehouden en na de sleepproef naar de kade geleid om ter controle uit het water gehaald te worden. Vlak bij de kade ontstond paniek aan boord. Met klungelend en stuntelig gedrag werd

Het bord dat onthult werd

er bij de achtersteven iets verdachts gedaan. Het bleek dat daar een spleet was aangebracht waarin een plaat zat, die snel werd losgemaakt en onmiddellijk zonk. Logischerwijs werd dit team uitgesloten van de uitslag. De commissie ontving vervolgens brieven van een advocaat, die direct - ongelezen - door de papierversnipperaar gingen. Op 2 december 1994 volgde een dringend bericht: een bezoek aan Leeuwarden was onvermijdelijk. Op 21 december schreef de Arrondissementsrechtbank: "De president is dan ook voorshands van oordeel dat de Stichting noch de overeenkomst tot deelname aan de race in strijd met de redelijkheid en billijkheid heeft uitgevoerd, noch onrechtmatig jegens het roeiteam heeft gehandeld, zodat de vordering van het roeiteam dient te worden afgewezen. (...) Veroordeelt eisers in de kosten van het geding tot aan de uitspraak van dat vonnis aan de zijde van gedaagde, begroot op fl. 330,- aan griffierechten."

Voor de roei(st)ers draait alles om het naderen van het Schuitengat. Halen we de kentering op tijd? Vermoeidheid vraagt het uiterste van de bemanning. De stuurmannen en -vrouwen moet hun kunde bewijzen. Het geluid van het enthousiaste publiek zwelt aan. Met een laatste krachtsinspanning wordt de bevrijdende finish bereikt. Emoties nemen het over: vreugde, tranen van geluk, soms zelfs ongeloof. De pijn, de blaren op handen en zitvlak verdwijnen naar de achtergrond. Het muziekorkest verhoogt de sfeer in de haven, waar de sloepen inmiddels zijn afgemeerd. Er wordt ook gevloekt en gezworen dit "nooit" meer te willen meemaken. Meestal houdt dat "nooit" stand tot de eerste

Eerste dok toen in 1975

lentekriebels. De HT werkt verslavend. Ook bij mij roept de HT-race emoties op: verwondering en bewondering voor wat het sloeproeien teweeg heeft gebracht. 141 sloepen aan de start van de Koninginnerace. 28 landelijke wedstrijden. Sloeproeien in Nederland als volwaardige sport. Kuiken-sloepen als grootste eenheidsklasse. De Federatie Sloeproeien Nederland als overkoepelende organisatie die het sloeproeien actief stimuleert en ondersteunt - inmiddels goed voor 247 sloepen - en het na-

tionaal kampioenschap organiseert.

En dat allemaal dankzij de inzet van roei(st)ers, talloze vrijwilligers op Terschelling en in Harlingen, de steun van bedrijven, instanties en sponsors. En natuurlijk door de uitdaging van de race. "Haal op; Gelijk!", voor alle komende HT's!

 Maarten Harms, organisator HT 1975-1999
 via VOZT (o.a. van Jacoba de Graaf-Meuldijk, stuurvrouw 'Doeke Doeksen' en roeister in de eerste damessloep)

Eerste dok vijftig jaar later

Medaille eerste HT

Harlingen - Terschelling 50 jaar roeirace

Herinneringsmedaille

Er werd geroeid, er werd herdacht, er werd gefilmd, er werd gefotografeerd, er werd gesponsord en er werd geschreven. De sociale media en kranten stonden er vol mee. Een regionaal roei-evenement met landelijke allure. Ooit ontsproten aan het brein van een groep WBS'ers die het 100-jarig bestaan van de Willem Barentsz Zeevaartschool een bijzonder tintje wilden geven - en te horen kregen: "Nee, jullie mogen niet van Calais naar Dover roeien." Maar een echte WBS'er laat zich niet uit het veld slaan, en verzint een list.

Fast forward naar 2025. Het MIWB bestaat 150 jaar en overal wordt teruggeblikt (zie hiervoor ook de herinneringen van Maarten Harms). Op deze pagina's heeft de redactie een selectie gemaakt uit het overvloedige materiaal dat voorbij is gekomen.

Zoals het de tijdsgeest betaamt, is er zoveel gedeeld dat een 'bejaard' medium als dit magazine onvermijdelijk keuzes moet maken. We hopen dat dat met onderstaande gelukt is.

HULDIGING 50 JAAR HT HERINNERINGEN VAN SANDER GORTER

Op zondag 22 juni 1975 zit ik aan boord van de veerboot van Terschelling naar Harlingen. De dag ervoor heb ik, samen met een team van de WBS en het eilander team OKA 18, van Harlingen naar Terschelling geroeid. Mijn broer zit naast me - hij was medisch verzorger tijdens de roeitocht. Ik heb het diploma BS op zak en zal binnen enkele dagen aanmonstern op de 'Smit Rotterdam', destijds de sterkste sleepboot ter wereld. In Stavanger zal de grootste sleep ooit, de 'Condeep Brent B', verplaatst worden naar zijn uiteindelijke bestemming.

Met weemoed denk ik terug aan mijn tijd op Terschelling: 4000 inwoners, 85 WBS'ers en 20 rangers - daar moest je het mee doen. Het toeristenseizoen duurde destijds slechts zes weken. Mijn laatste schooldag was een wel heel bijzondere. De roeitocht van Harlingen naar Terschelling duurde uiteindelijk 5,5 uur, en achteraf was ik volledig uitgeput. Er stond een knobbelig zeetje en qua timing hadden we de tocht niet goed ingeschat. Met een uiterste krachtsinspanning wisten we het Schuitengat in te draaien, en daarmee de tocht te redden. Twee blaren op mijn reet, elk met een doorsnee van tien centimeter, waren mijn deel. Maar het gelegenheidsteam had zich van zijn beste kant laten zien. Geen wanklank, slechts één doel: "We gaan het halen!"

Terwijl het schroefwater van de veerboot langzaam verdwijnt in zee, vraag ik me af wat er ooit nog zal overblijven van deze memorabele dag. Mocht er ooit een herhaling komen, dan is er misschien een kans op iets blijvends, zo schat ik in. Op de kapitein van de 'Smit Rotterdam' heeft het in ieder geval weinig indruk gemaakt. Hij vraagt wat er met me aan de hand is, omdat ik zo moeilijk loop. Ik vertel hem over de overtocht met de roeisloepen en de blaren. Waarop hij opmerkt: "Je kunt daar toch gewoon een kaartje kopen voor de veerboot?"

Het is zaterdag 31 mei 2025 en ik zit aan boord van de veerboot van Harlingen naar Terschelling. In de vertrekhal heb ik de eerste roeiers van toen al ontmoet. We zijn op weg naar het

eiland om een gedenkplaat te onthullen, ter herinnering aan 50 jaar HT. Aan boord van de 'Holland' komt de rest van het team bij elkaar, althans, degenen die nog in leven zijn. De sfeer onderling is als vanouds. Ondanks het feit dat sommige roeiers behoorlijk gehavend door het leven gaan, voel je de teamspirit nog altijd. We verplaatsen ons naar het sloependok voor de onthulling. En langzaam dringt het pas echt tot ons door wat we ooit teweeggebracht hebben. Daarna roeien we nog een stukje met beide teams door de haven.

Na de onthulling is er voor alle genodigden een borrel op de 'Holland', met de nodige toespraken. Ook de mensen die niet meer in leven zijn, worden herdacht. Een van de roeiers, een oud-klasgenoot, heeft in zijn leven volledig geheugenverlies opgelopen. Tijdens de speeches haakt hij spontaan zijn hand in mijn arm. Ik zie dat er iets met hem gebeurt: hij geniet zichtbaar. Er worden liederen gezongen uit volle borst, en het bier smaakt als vanouds. Dan komen er twee grote OKA18-roeiers op me af. Ze slaan hun armen om me heen. Ik heb moeite om mijn emoties te bedwingen. Sport verbroedert!

50 JAAR HT - 'HOUTMAN' - FSN 001

Afgelopen vrijdag 30 mei heeft team WBS-Houtman de oude dame van Harlingen naar Terschelling geroeid. Het was een indrukwekkende tocht, waarin wind, golven en stroming een grote rol speelden. Alle negen mannen werden op de proef gesteld - op kracht, doorzettingsvermogen en zeemanschap. Na 3 uur, 24 minuten en 50 seconden kwam de sloep met bloed, zweet en tranen als onderdeel van de kopgroep over de finishlijn. Goed voor een 22e plek in het algemene klassement. We zijn ontzettend trots op deze prestatie en kijken terug op een prachtig weekend, omringd door fijne mensen.

In 1975 werd de 'Houtman', samen met 'De Rijk', voor het eerst van Harlingen naar Terschelling geroeid. Wij voelen ons vereerd en trots dat wij, precies 50 jaar later, de pelgrimstocht opnieuw mochten maken in deze prachtige houten sloep. Het raakt ons om te bedenken dat zij - hopelijk met blijvende steun

van de VOZT - ook over vele jaren nog deze wedstrijd zal roeien, met een nieuwe generatie studenten van de HZS Willem Barentsz aan riemen en roer.

Tot slot willen we @zeesleepbootholland bedanken voor de gastvrijheid, en oud-studenten Bim (Snaathorst) en Chris (Pocerattu) voor het geweldige weekend en de fantastische sfeer.

HT-JUBILEUMEDITIE

Tijdens de 50e editie van de HT-race (één keer afgezegd wegens slecht weer en één keer vanwege corona) ging het er op het water behoorlijk ruig aan toe. Deze tocht zal dan ook niet snel vergeten worden - en dat past eigenlijk perfect bij zo'n bijzonder jubileum: een 50-jarig bestaan met een stevig randje. Ook mooi was dat de eilander teams indrukwekkende resultaten behaalden. Bij de heren won de 'Benwyvis', en bij de dames ging de overwinning naar de 'OK 18'. Wat betreft de prestaties van de WBS: ook die mochten er zijn. De 'Cornelis Douwes' werd overall tweede, en bij de dames pakte het team in de 'Egbert Wagenborg' de derde plaats. Verder eindigden de 'Houtman' op plaats 22, de 'Gouteyck' op 23, en 'De Rijk' op 88.

De eilander teams hadden deze keer een streepje voor. Het zeetje was behoorlijk knobbelig, vooral het eerste stuk, en dat zijn omstandigheden waar zij meer op kunnen trainen. Op de Hollandse kanalen is het nu eenmaal een stuk vlakker, en dan valt zo'n tocht al gauw tegen. Frederika Roos, dit jaar de onmisbare spin in het web, was niet alleen stuurvrouw van de 'OK 18', maar ook nauw betrokken bij de organisatie van de jubileumactiviteiten. Zij meldde: "De samenwerking tussen de eilanders, de zeevaartschool en de HT-organisatie is sterker dan ooit." Ook sprak zij haar waardering uit voor de medewerking van de gemeente Terschelling. Dankzij hun ondersteuning konden de festiviteiten, ondanks het wegvallen van de locatie aan de werkhaven, toch doorgang vinden.

Wim van Leunen (samenstelling)

via diverse bronnen

<https://htroeien.nl>

Dirk de Boer en Frederika Roos veilen het origineel (door Evert van Urk) van het herinneringsbord voor het goede doel.

Toespraak Maarten Harms

De feesttent was vanwege de staat van het havenrein verplaatst.

Ererondje door de haven door de 1975 teams.

Maar het feest was er niet minder om ...

Team Houtman, helemaal zelf de sloep in originele kleuren teruggebracht.

Velen moesten echter voor het feest alweer naar huis. Vanwege de beperkte ruimte voor liggen en kranen in de haven.

'Benwyvis' winnaar bij de heren.

Het ultieme doel.

Bij de dames won de 'OK 18'.

De 'Doeke Doeksen' van de gemeente. De fotografie van vele mooie foto's in onze CD (Jacoba de Graaf-Meuldijk) achterop.

Verzamelen in Harlingen.

De 'Egbert Wagenborg' en de 'Vieland' delen het vaarwater.

De 'Houtman' bij de start.

De laatste 'eenzame' meters van de dames van WBS-Wagenborg.

Het 'Gouteyck' team had zich kapot geroeid.

Een eindsprint naar een mooie tweede plaats van de 'Cornelis Douwes'.

'De Rijp' perst er nog een eindsprint uit.

De 'Zeeolifant' (Abel Tasman Delfzijl) terug naar huis.

HT Race 2025

De 146 liep als eerste sloep de haven van West Terschelling binnen.